

PRAVOPIS

Vyjmenovaná slova

B

být, bydlet, obyvatel, byt, příbytek, nábytek, dobytek, obyčej, bystrý, bylina, kobyla, býk, *Přibyslav*, babyka, zbytek

POZOR!

býložravec – je zvíře, které žere pouze rostliny, souvisí tedy se slovy **býlí** a **bylina**

být – existovat (být na dovolené)

bít – mlátit (bít pěstí do stolu)

byt – místo pro bydlení

bit – datová jednotka

dobýt – získat (např. hrad, území...)

dobít – naplnit (např. baterii energií...)

- souvisí se slovem **být** (bude to moje)

nabýt – získat (nabýt zkušenosti, jmění)

nabít – namlátit (nabít zloději holí)

- získat objem (nabýt na váze)

- vmáčknout, naplnit (baterii)

- nacpat (v autobuse bylo nabito)

!!! Ve škole jsem **nabyl** nových vědomostí. Hlavu mám **nabitou** vědomostmi až k prasknutí.

časté chyby: oblíbit, líbit se

L

slyšet, mlýn, blýskat se, polykat, plynout, plýtvat, vzlykat, lysý, lýtko, lýko, lyže, pelyněk, plyš, slynout, plytký, vlys, *Lysá, Lysolaje, Volyně*

POZOR!

lýčený – vyrobený z lýka, také **lýkový** (košík)

líčený – hraný (zájem), namalovaný (obličej),
popisovaný (příběh)

mlýn, ale **mlít**

lyska – pták, příbuzné slovo se slovem **lysý**

líška – strom s lískovými oříšky

(má na hlavě **lysinu**)

lyže – zimní sportovní vybavení

ližina – malé trámký např. na střeše auta, slovo
vzniklo od slova **ležet**, proto **I**

časté chyby: slyšet

M

my, mýt, myslet, mýlit se, hmyz, myš, hlemýžď, mýtit, zamykat, smýkat, dmýchat, chmýří, nachomýtnout se, mýto, mykat, mys, sumýš, *Kamýk, Litomyšl, Nezamysl, Přemysl, Vysoké Mýto*

POZOR!

mýt – čistit vodou (mýt nádobí)

my – všichni, 1. pád (My tě vidíme.)

vymýt – vykácet (Vymýt les.)

- příbuzné se slovem **mýtina**

dmýchat – rozfoukat oheň

mít – vlastnit (mít vlastní dům)

mi – já, 3. pád (Podej mi pero.)

vymítat – vyhánět pryč (Vymítat ďábla.)

promítat – také nemá nic společného s kácením

míchat – např. polévku

P

pýcha, pytel, pysk, netopýr, slepýš, pyl, kopyto, klopýtat, třpytit se, zpytovat, pykat, pýr, pýřit se, pyj, *Chropyně, Přepychy, Pyšely, Solopysky, Spytihněv*

POZOR!

slepýš – beznohá ještěrka

opylovat – nanášet pil

pykat – být potrestán (Pykat za své hříchy.)

pyl – žlutý prášek

pyj – pohlavní orgán muže

časté chyby: Jsi **pilný** jako včelička, která sbírá **pyl**.

slepíš – 2. osoba slovesa slepit

opilovat – brousit pilníkem

pikat – odpočítávat při hře na schovanou

pil – minulý čas, 3. osoba slovesa pít

pij – rozkazovací způsob slovesa pít

S

syn, sytý, sýr, syrový, sychravý, usychat, sýkora, sýček, sysel, syčet, sypat, *Bosyně, Sychrov, Syneč, Sýrovice*

POZOR!

sýry – mléčné výrobky (Chutnají mi sýry.)

syrovátka – slouží k přípravě **sýra**

sýrový – vyrobený ze **sýra**

syrový – tepelně neupravený (syrové maso)

syřý – sychravý (syřé počasí) – archaismus

síry – chemický prvek (Potřebuji trochu síry.)

sírový – vyroben ze síry (kyselina sírová)

sirý – osiřelý

sivý – mající barvu šedi (sivá holubička)

sirup – dnes se píše výhradně s **I**, do roku 1957 se ale psal s **Y**, proto se s tím můžete ve starších textech setkat

V

vy, vykat, vysoký, vydra, výr, výskat, zvykat, žvýkat, výt, vyžle, povyk, výheň, cavyky, předpony vy-, vý-, *Vysočany, Vyšehrad, Vyškov, Výtoň, Vyžlovka*

POZOR!

vyset – zasadit např. obilí (Vysel jsem žito.)

viset – být na svislé ploše (Obraz visel na zdi.)

výskat – jásat, křičet radostí (Výskal štěstím.)

vískat – hladit někoho ve vlasech (Maminka mi vískala vlasy.)

výr – noční pták (Viděl jsem výra v lesa.)

vír – točivý pohyb vody nebo vzduchu (vodní vír)

výš – 2. stupeň příslovce **vysoko** (Dej to výš.)

víš – 2. osoba slovesa vědět (Víš o tom něco?)

výška – míra (To je ale výška.)

vížka – malá věž (kostelní vížka)

vila – velký dům (bydlet ve vile)

vyla – vydávala pronikavé zvuky (Vyla na měsíc.)

- motala, pletla (Dívka vila věnec.)

víla – pohádková postava (Víla tančila na louce.)

vydra – vodní živočich (V potoce plavala vydra.)

vindra – drobný peníz (Nemám ani vindru.)

časté chyby: vidět, vidle, víkend (z angl. weekend), vichr, vítěz, vinout, viklat (vyviklat), vikýř, vitrína, vizita, vibrace, vířit, vir, viróza

Z

brzy, jazyk, nazývat, *Ruzyně*

POZOR!

nazývat – pojmenovávat (Nazývejme věci pravým jménem.)

zívat – projev únavy či nudy

nazívat – často zívat (U té knihy se nazíval nudou.)

vzývat – uctívat, vyvolávat (Vzýval všechny svaté.)

- příbuzné se slovem **nazývat**

brzy, ale **brzičko** (kořen slova je pouze brz, -ičko je přípona s **I**)